

Brüssel, 28.1.2025
COM(2025) 34 final

2025/0021 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

teatavate Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud toodete impordi suhtes kohaldatavate tollimaksude muutmise kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käesoleva määruse ettepaneku eesmärk on suurendada kooskõlas Euroopa Ülemkogu 17. oktoobri 2024. aasta järeldustega¹ tollimakse, mida kohaldatakse teatavate praegu kombineeritud nomenklatuuri (CN) gruppidesse 1, 2, 4–24, 29, 33, 35, 38, 41, 43, 50, 51, 52 ja 53 kuuluvate põllumajandustoodete ning mõningate praegu CNI gruppi 31 kuuluvate väetiste impordi suhtes, mis on pärit Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist või sealt otse või kaudselt eksporditud. Ettepanekuga suurendatakse märkimisväärselt ja viivitamata Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit põllumajandustoodete suhtes kohaldatavaid imporditollimakse, samal ajal kui väetiste tollimakse tõstetakse järkjärgult kolme aasta pikkuse üleminekuperioodi jooksul. Lisaks kaotatakse võimalus kohaldada Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud kaupade suhtes liidu tariifikvoote.

2023. aastal imporditi kavandatava määruse kohaldamisalasse kuuluvaid põllumajandustooteid (edaspidi „asjaomased põllumajandustooted“) Venemaa Föderatsioonist liitu 2,9 miljonit tonni väärtusega 380 miljonit eurot (Eurostati andmete kohaselt). Liidu *erga omnes* tariifid (st praegu kohaldatavad enamsoodustusrežiimi tariifid) on asjaomaste põllumajandustoodete suhtes väga erinevad. Kauplemist ei toimu põllumajandustoodetega, mille suhtes on juba kehtestatud kõrged enamsoodustusrežiimi tariifid. Seevastu imporditakse endiselt liitu Venemaa Föderatsioonist pärit põllumajandustooteid, mille suhtes enamsoodustusrežiimi tariifid ei kehti või on need suhteliselt madalad, sest nende liidu turule sisenemisel ei ole olulisi tõkkeid enamsoodustusrežiimi tariifide näol.

2023. aastal moodustasid kavandatava määrusega hõlmatud väetiseliigid (edaspidi „asjaomased väetised“) üle 70 % kogu liidu väetisetarbimisest. Eurostati andmetel oli import kõigist kolmandatest riikidest kokku 14 miljonit tonni ja see hõlmas Venemaa Föderatsioonist pärit importi, mille maht oli 3,6 miljonit tonni (väärtusega 1,28 miljardit eurot) – seega üle 25 % liidu koguimportist (tonnaaži järgi). Ülejäänud osa liidu nõudlusest seda liiki väetiste järele täidavad liidu tootjad ning liidu eksport ülejäänud maailma oli 2023. aastal kokku 8 miljonit tonni. Kõigi asjaomaste väetiste puhul on liidu *erga omnes* tariifiks (st praegu kohaldatav enamsoodustusrežiimi tariif) 6,5 %, mis on madal määr ega takista oluliselt nende importimist Venemaa Föderatsioonist liitu.

Asjaomaste põllumajandustoodete ja väetiste praegune import kujutab endast sõltuvust Venemaa Föderatsioonist, mis võib kahjustada liidu toiduga kindlustatust ja muuta liidu – eelkõige väetiste puhul – Venemaa Föderatsiooni võimalike survemeetmete suhtes eriti haavatavaks, kui seda sõltuvust ei vähendata. Asjaomaste väetiste import Venemaa Föderatsioonist juba suureneb ja see trend võib veelgi kiireneda, kui märkimisväärsed kogused suunatakse ümber liitu, arvestades, et Venemaa Föderatsioon toodab asjaomaseid väetisi väga suures koguses. Venemaa Föderatsioonist lähtuva impordi võimalik suurenemine sel moel häiriks liidu asjaomast turgu ja kahjustaks liidu lämmastikväetiste tootjaid, kellel on raske konkureerida Venemaa Föderatsioonist pärit impordiga ajal, mil gaasihinnad liidus on endiselt kõrged. Liidu lämmastikväetiste tööstuse pikaajaline püsijäämine on liidu toiduga kindlustatuse seisukohast otsustava tähtsusega, sest kõnealused väetised on taimede kasvuks

¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/2pebccz2/20241017-euco-conclusions-en.pdf>

hädavajalikud ja neil on oluline roll, et säilitada liidu põllumajandussektori suutlikkus toota toiduaineid. Seepärast on liidu toiduga kindlustatuse tagamiseks ja säilitamiseks väga oluline tegeleda kasvava sõltuvusega asjaomaste Venemaa Föderatsioonist pärit väetiste impordist ja säilitada liidu sõltumatu lämmastikväetiste tööstuse elujõulisus. Asjaomaste põllumajandustoodete impordi praegune tase ei ole võrreldav asjaomaste väetiste impordi tasemega, kuid liidu ja Venemaa Föderatsiooni praeguste suhete valguses tuleks ära hoida sõltuvuse tekkimine tulevikus. Selle ärahoidmist aga ei ole võimalik tagada, kui asjaomaste põllumajandustoodete tariifid jäävad praegusele tasemele.

Kavandatavad tariifsed meetmed tagaksid, et Venemaa Föderatsioon ei saaks nende kaupade ELi eksportimisest majanduslikku kasu. See oleks kooskõlas liidu huvide ning liidu õiguse ja poliitikaga, eelkõige liidu poliitikaga Venemaa Föderatsiooni ja Valgevene Vabariigi suhtes seoses Venemaa Föderatsiooni provotseerimata ja põhjendamatu agressiooniga Ukraina vastu ning Valgevene Vabariigi jätkuva toetusega sellele.

Valgevene Vabariik ekspordib asjaomaseid põllumajandustooteid ja väetisi piiratud koguses (2023. aastal 92 miljoni euro väärtuses põllumajandustooteid ja 29,6 miljoni euro väärtuses väetisi). Seega ei ole ta nende kaupade oluline tootja ega eksportija. Kavandatav määrus hõlmab siiski ka Valgevene Vabariiki, kuna tal on tihedad poliitilised ja majanduslikud sidemed Venemaaga, ning kui Valgevene Vabariigist pärit või sealt eksporditud asjaomaste toodete impordile kehtestatud ELi tariife ei muudeta, võib Venemaa Föderatsioon suunata oma impordi ebaseaduslikult ja petturlikult ringi Valgevene Vabariigi kaudu. Võttes arvesse pidevat lähenemist ja suurenevat kaubavahetust Valgevene ja Venemaa vahel, on asjakohane kohaldada Valgevene Vabariigist pärit toodete suhtes samasugust kohtlemist nagu Venemaa Föderatsioonist pärit toodete suhtes.

Kavandatav määrus tõstaks Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditavate asjaomaste kaupade tollimaksud piisavalt kõrgeks, et peatada nende kaupade import. Kõigi asjaomaste põllumajandustoodete puhul suureneks Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist liitu importimisel kohaldatav tollimaksumäär 50 % väärtuselise tollimaksu võrra. Selleks et vältida Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud asjaomaste põllumajandustoodete sisenemist liidu turule liidu tariifikvootide raames kohaldatavate madalamate tollimaksumääradega, on samuti vaja lõpetada Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud kaupade suhtes vähendatud tariifide kohaldamine kõnealuste kvootide alusel. Asjaomaste väetiste puhul kohaldataks lisaks kehtivale 6,5 % väärtuselisele tollimaksule täiendavat koguselist tollimaksu, mis kolme aasta jooksul pärast kavandatava määruse kohaldamise algust suureneks järk-järgult takistavale tasemele, st alates 40 eurost või 45 eurost tonni kohta, sõltuvalt väetise liigist (mis vastab ligikaudu 13 % väärtuselise tollimaksu ekvivalendile), kuni vastavalt 315 eurole või 430 eurole tonni kohta (ligikaudu 100 % väärtuselise tollimaksu ekvivalendile). Kolmeaastase üleminekuperioodi jooksul kehtestatakse need takistavad tariifid ka juhul, kui Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist imporditakse kaupu, mis ületavad teatavaid kindlaksmääratud koguseid.

Kavandatav määrus ei tohiks ülemaailmset toiduga kindlustatust negatiivselt mõjutada. Esiteks kohaldataks liidu tariifide suurendamist üksnes liitu suunatud impordi suhtes ning see ei mõjutaks asjaomaste kaupade transiiti Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist läbi liidu territooriumi kolmandatesse riikidesse. Teiseks peaks liidu imporditollimaksude tõstmine oluliselt vähendama kõnealuse impordi vooge liitu, mis peaks tegelikkuses

suurendama kolmandate riikide ja eelkõige arengumaade jaoks saadaolevate asjaomaste toodete koguseid.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Asjaomastele kaupadele imporditollimaksude kehtestamine kuulub Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 206 ja 207 sätestatud liidu ühise kaubanduspoliitika alla. See on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikes 1 sätestatud „tariifide muutmise“ ja tugineb võimalusele keelduda Venemaa Föderatsioonist pärit toodetele enamsoodustusrežiimi kohaldamisest, mida kajastati 17. märtsil 2022 Genfis liidu ja mitme teise Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikme poolt tehtud ühisavalduses Venemaa Föderatsiooni poolt Valgevene toetusel toime pandava Ukraina-vastase agressiooni kohta². Seda lähenemist on rakendatud juba mitmes määruuses, sealhulgas määruuses, millega liit on kehtestanud kõrgemad tariifid teatavate Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit põllumajandustoodete impordile³.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kõrgemate tollimaksude kehtestamine teatavatele Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud põllumajandustoodetele ja väetistele oleks kooskõlas piiravate meetmetega, mille liit on kehtestanud nende riikide suhtes seoses sellega, et Venemaa Föderatsioon alustas Ukraina vastu provotseerimata ja põhjendamatu sõjalist agressiooni ning Valgevene Vabariik on asunud Venemaa agressiooni püsivalt toetama. Tariifide suurendamine kavandatavas määruuses oleks seega kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 21 lõikes 3 sätestatud nõudega tagada kooskõla liidu välistegevuse eri valdkondade vahel. Samuti oleks see kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikega 1, milles on sätestatud, et ühist kaubanduspoliitikat teostatakse kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 207 lõige 2.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ühine kaubanduspoliitika kuulub ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 1 punkti e kohaselt liidu ainupädevusse ning seetõttu subsidiaarsuse põhimõtet ei kohaldata.

- **Proportsionaalsus**

Kavandatav määrus on vajalik ühise kaubanduspoliitika rakendamiseks eesmärgiga vähendada liidu importi Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist. Importi nendest riikidest tuleks vähendada seepärast, et see süvendab praegust sõltuvust ja võib seega liidu toiduga kindlustatust negatiivselt mõjutada. Kavandatav määrus on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ega lähe kaugemale sellest, mis on vajalik aluslepingute eesmärkide saavutamiseks, eelkõige seoses vajadusega tagada, et Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud asjaomased

² https://www.eeas.europa.eu/delegations/world-trade-organization-wto/joint-statement-aggression-russian-federation-against-ukraine-support-belarus_en

³ Nõukogu 30. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1652, millega muudetakse määruse (EMÜ) nr 2658/87 (tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta) I lisa.

põllumajandustooted ja väetised ei häiriks nende toodete ELi turgu ega tolliliidu nõuetekohast toimimist. Seetõttu ei tohiks neil kaupadel olla juurdepääsu liidu turule tingimustel, mis on sama soodsad kui need, mida kohaldatakse samade kaupade impordi suhtes muudest kolmandatest riikidest. Proportsionaalsuse tagab asjaolu, et kavandatava määrusega on kavas tõsta ühise tollitariifistiku tollimakse, mida kohaldatakse Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist lähtuva impordi suhtes, ning asjaolu, et vaja on vähendada sellist impordi, mille suhtes kehtivad praegu madalad või nullmäärad. Tollimaksude suurendamine on vajalik, et vähendada Venemaa Föderatsiooni ja Valgevene Vabariigi suutlikkust kasutada liitu suunatud eksporti relvana. Kavandatav tariifide tõstmine piirab teatavate põhiõiguste kasutamist, kuid seda tehakse ainult ulatuses, mis on vajalik soovitud eesmärkide saavutamiseks.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikega 2, millega nähakse ette ühise kaubanduspoliitika meetmed tariifitasemetete muutmiseks määruse vormis.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJUHINNANGU TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

- **Mõju hindamine**

Võttes arvesse, et Venemaa Föderatsioon saab praegu kasutada teatavate põllumajandustoodete ja eelkõige asjaomaste väetiste eksporti liidu turgude destabiliseerimiseks, mis mõjutab negatiivselt liidu toiduga kindlustatust ja õõnestab liidu ühtsust Ukraina toetamisel; võttes samuti arvesse Valgevene Vabariigi toetust Venemaa Föderatsiooni tegevusele, on oluline, et kavandatav määrus jõustuks kiiresti, et võimalikult kiiresti tõsta Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit asjaomaste kaupade suhtes kohaldatavaid tollimaksumäärasid. Seetõttu ei ole kavandatava määruse kohta mõjuhinnangut tehtud. Eeldatakse, et kavandatud meede vähendab märkimisväärselt Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud asjaomaste kaupade impordi liitu, mis tingib nende tootegruppide impordi suurema mitmekesisustumise ning nende hankimise mujalt kui Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Meede ei suurenda ülemääraselt ettevõtjate ja ametiasutuste regulatiivset koormust.

- **Põhiõigused**

Ettepanek on kooskõlas liidu inimõiguste poliitika ja põhiõiguste hartaga. Kuigi imporditollimaksude kehtestamine võib mõjutada liidus kutsealase tegevuse vabaduse raames inimeste vabadust tegeleda rahvusvahelise kaubandusega, õigust omandile ja muid põhiõigusi,

sealhulgas võrdset kohtlemist, saab seda põhiõiguste harta alusel siiski pidada liidu õiguspäraseks tegevuseks. Seda seetõttu, et meetme võtmiseks on nõuetekohane õiguslik alus; selle võtab pädev asutus ning see võetakse selleks, et saavutada õiguspärane eesmärk seada teatavate Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit kaupade import kaubanduslikult ebasoodsasse olukorda, et soodustada tarnimist mujalt kui nendest kahest riigist, edendades rohkem liidu omamaist tootmist ja alternatiivset importi muudest kolmandatest riikidest. Kavandatav määrus hoiaks ära ka tõsised häired asjaomastel turgudel ning võtaks Venemaa Föderatsioonilt ja Valgevene Vabariigilt võimaluse kasutada asjaomaste kaupade eksporti relvana; see tagaks liidu turgude nõuetekohase toimimise viisil, mis on kooskõlas nii liidu praeguste välistegevuse meetmetega kui ka proportsionaalsuse põhimõttega. Mis puudutab võrdset kohtlemist kitsamalt, siis asjaolu, et kõrgemad imporditollimaksud kehtestatakse teatavate Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud põllumajandustoodete ja väetiste importijatele – kuid mitte nendele importijatele, kelle imporditavad tooted ei ole Venemaa Föderatsioonist ega Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud –, vastab ühele liidu välistegevuse eesmärgile. See on liidu õiguspärane poliitiline eesmärk vähendada sellist importi Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist ning kaitsta liidu turgusid asjaomaste kaupadega kauplemise kuritarvitamise eest, mille eesmärk on destabiliseerida liidu turgusid või liidu poliitilist stabiilsust ja solidaarsust.

4. MÕJU EELARVELE

Kavandatud määruisel puudub finantsmõju kuludele ja sellel on väga piiratud mõju tuludele. Kavandatava määruse täieliku kohaldamise korral on kavandatud tollimaksude tõstmise järgsete kõrgemate tollimaksude kogumine eeldatavasti minimaalne (peaaegu nullilähedane), sest kavandatav tollimaksude suurendamine vähendab tõenäoliselt Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit impordivooge väga väikeste kogusteni.

Seevastu võib oodata mõningast eelarvekahju, sest liidu eelarvesse laekuvad omavahendid tõenäoliselt vähenevad. Eelarvekahju täpne suurus sõltub sellest, kuidas Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit import asendatakse. Nii tooks kõnealuse impordi asendamine liidusisese toodangu või soodustingimustel impordiga (eelkõige Alžeerias ja Egiptusest pärit väetistega) kaasa omavahendite vähenemise. Kui aga imporditavad kogused asendada toodetega, mis imporditakse muudest kolmandatest riikidest, kes ei ole sooduskaubanduspartnerid, jääks ühise tollitariifistiku alusel saadav maksutulu samale tasemele kui praegu Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit impordi puhul ning sellega ei kaasneks omavahendite kaotust. Kavandatud määruse täielikul kohaldamisel väheneksid liidu eelarve traditsioonilised omavahendid hinnanguliselt kuni 84 miljoni euro võrra (st 75 % 2023. aasta tollimaksutulust, mis oli 112 miljonit eurot), kui kogu olemasolev liidu import Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist asendatakse liidu omamaise toodangu ja soodustingimustel toimuva impordiga.

Traditsioonilistest omavahenditest saamata jääv tulu meetme täieliku kohaldamise korral kompenseeritakse liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate osamaksetega. Samas eeldatakse, et kavandatud meetme kohaldamise esimese kolme aasta jooksul kompenseeriks täiendav tollimaksutulu, mis saadakse Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit lämmastikväetistele kehtestatud kõrgemast tollimaksust, osaliselt või isegi täielikult väiksemast impordimahust tingitud tulude vähenemise. Seetõttu võib eeldada, et esimese kolme aasta jooksul on traditsiooniliste omavahendite saamata jääv tulu nende kaupade puhul nullilähedane.

Kavandatava määruse mõju eelarvele selgitatakse üksikasjalikumalt finantselgitudes.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Veebipõhine teave Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud asjaomaste põllumajandustoodete ja väetiste impordi kohta liitu on kättesaadav Euroopa Komisjoni (Eurostati) spetsiaalsetel veebisaitidel⁴.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Kavandatav määrus takistaks teatavate Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditavate põllumajandustoodete ja väetiste pääsu liidu turule tingimustel, mis on sama soodsad kui need, mida kohaldatakse samade kaupade mujalt lähtuva impordi suhtes. Selleks tõstetaks kõigi nende kaupade imporditollimaks – põllumajandustoodete puhul lisatakse 50 % väärtuseline tollimaks ja väetiste puhul tõstetaks järk-järgult väetisetariife 40 või 45 euro võrra tonni kohta (sõltuvalt väetise liigist) seni, kuni lisatariif jõuab kolm aastat pärast piiravate meetmete kohaldamise algust takistava tariifini, mis on 315 eurot või 430 eurot tonni kohta. Kolmeaastase üleminekuperioodi jooksul kehtestatakse need takistavad tariifid ka juhul, kui Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist imporditavate kaupade kogused ületavad teatavaid kindlaksmääratud koguseid. Lisaks kaotatakse võimalus kohaldada Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud kaupade suhtes liidu tariifikvoote. Need tariifikvoodid võimaldaksid juurdepääsu liidu turule madalamate tariifidega kui kavandatud uued tariifid.

⁴ [Home - Eurostat](#)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

teatavate Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud toodete impordi suhtes kohaldatavate tollimaksude muutmise kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 207,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu karbamiidi- ja lämmastikupõhiste väetiste import Venemaa Föderatsioonist oli 2023. aastal märkimisväärne – 3,6 miljonit tonni – ja see suurenes 2024. aastal oluliselt võrreldes 2023. aastaga. Käesoleva määrusega hõlmatud põllumajandustoodete (edaspidi „asjaomased põllumajandustooted“) import Venemaa Föderatsioonist liitu on enamiku kaupade puhul suhteliselt väike, kuid võib praeguste kaubandustingimuste jätkumise korral märkimisväärselt suureneda.
- (2) Käesoleva määrusega hõlmatud väetiste (edaspidi „asjaomased väetised“) import näitab praegu majanduslikku sõltuvust Venemaa Föderatsioonist. Lisaks võib asjaomaste põllumajandustoodete import tekitada sarnase ja täiendava majandusliku sõltuvuse Venemaa Föderatsioonist, mida tuleks praeguses olukorras vältida ja vähendada, et kaitsta liidu turge ja tagada liidu toiduga kindlustatus.
- (3) Liidu ühise tollitariifistiku kohased *erga omnes* maksumäärad on praegu asjaomaste põllumajandustoodete ja väetiste suhtes kohaldatavad enamsoodustusrežiimi tollimaksud. Need on väga erinevad. Mõne toote puhul võivad tollimaksud puududa või olla väga madalad, teisalt võivad need olla nii kõrged, et kaubavahetust enam ei toimu.
- (4) Käesoleva määrusega hõlmatud põllumajandustoodete ja väetiste jätkuv import Venemaa Föderatsioonist praegustel tingimustel võib muuta liidu Venemaa Föderatsiooni survemeetmete suhtes haavatavaks. Eelkõige võib asjaomaste kaupade Venemaa Föderatsioonist lähtuva impordi võimalik suurenemine häirida liidu turgu ja avaldada negatiivset mõju liidu tootjatele. Seepärast on vaja võtta asjakohaseid tariifseid meetmeid, et vähendada liidu praegust ja võimalikku majanduslikku sõltuvust kõnealuste Venemaa Föderatsioonist pärit kaupade impordist. Selleks tuleks lõpetada praegune olukord, kus need tooted sisenevad liidu turule sama soodsatel tingimustel kui muud päritolu kaubad, mille suhtes kohaldatakse enamsoodustusrežiimi.
- (5) Venemaa Föderatsioonist pärit asjaomaste väetiste import juba suureneb ning võib veelgi ja kiiresti kasvada, kui Venemaa täiendav tootmine suunatakse jälle liidu turule.

Venemaa Föderatsioonist lähtuva impordi võimalik suurenemine sel moel häiriks liidu asjaomast turgu ja kahjustaks liidu lämmastikväetiste tootjaid, kellel on raske konkureerida Venemaa Föderatsioonist pärit impordiga, kuna gaasihinnad liidus on endiselt kõrged. Liidu lämmastikväetiste tööstuse pikaajaline püsijäämine on liidu toiduga kindlustatuse seisukohast väga tähtis, sest liidu põllumajandussektor vajab neid väetisi toidu tootmiseks. Seepärast on liidu toiduga kindlustatuse tagamiseks ja säilitamiseks väga oluline tegeleda kasvava sõltuvusega asjaomaste Venemaa Föderatsioonist pärit väetiste impordist ja säilitada liidu sõltumatu lämmastikväetiste tööstuse elujõulisus. Selleks et vältida tulevast sõltuvust Venemaa Föderatsioonist lähtuvast põllumajandustoodete impordist, on vaja kohandada ka nende toodete tariifitaset.

- (6) Tariifseid meetmeid tuleks kohaldada ka Valgevene Vabariigi suhtes, et vältida olukorda, kus Venemaa Föderatsioon suunab liitu suunduva impordi ümber Valgevene Vabariigi kaudu, arvestades riigi tihedaid poliitilisi ja majanduslikke sidemeid Venemaaga. See võib juhtuda, kui liidu tollimaksud Valgevene Vabariigist pärit kaupade impordile jääksid samaks.
- (7) Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud asjaomaste põllumajandustoodete ja väetiste impordi suhtes tuleks seetõttu kohaldada kõrgemaid tollimakse kui muudest kolmandatest riikidest pärit impordi suhtes.
- (8) Venemaa Föderatsioonile ega Valgevene Vabariigile ei tohiks enam anda võimalust kasutada enamsoodustusrežiimi tingimustel antavaid madalamaid tariife liidu tariifikvootide raames. Seepärast ei tohiks käesoleva määruse I ja II lisas sätestatud toodete suhtes kohaldada liidu tariifikvooti, kui need tooted on Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt liitu eksporditud.
- (9) Tollimaksude kavandatav suurendamine ei tohiks ülemaailmset toiduga kindlustatust negatiivselt mõjutada, sest tariife tõstetakse üksnes liitu suunatud impordi puhul ja see ei mõjuta asjaomaseid kaupu, kui need ainult läbivad liidu territooriumi, et jõuda lõppsihtkohaks olevatesse kolmandatesse riikidesse. Selle asemel võib liidu imporditollimaksude suurendamine kaasa tuua nende toodete suurema ekspordimise kolmandatesse riikidesse ja parandada seega nende kättesaadavust seal.
- (10) Väetistel on väga oluline roll toiduga kindlustatuse ja liidu põllumajandustootjate finantsstabiilsuse tagamisel. Seepärast on vaja tagada liidu põllumajandustootjatele prognoositav ja piisav väetiste kättesaadavus vastuvõetava hinnaga, mis omakorda peaks aitama põllumajandusturget stabiliseerida. Üleminekuperioodil soodustaks kavandatav meede liidu tootmise suurendamist ja alternatiivsete tarneallikate leidmist teiste rahvusvaheliste partnerite näol, mis omakorda vähendab ohtu, et väetisehinnad liitu tootjate jaoks oluliselt tõusevad. Selleks peaks komisjon tähelepanelikult jälgima väetisehindade arengut liidu turul. Kui väetisehinnad peaksid oluliselt tõusma, peaks komisjon olukorda hindama ja võtma kõik asjakohased meetmed, et hinnatõusu leevendada.
- (11) Tollimaksude kavandatav suurendamine on kooskõlas liidu välistegevusega muudes valdkondades, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artikli 21 lõikes 3. Liidu ja Venemaa Föderatsiooni vahelised suhted on viimastel aastatel ja eelkõige alates 2022. aastast oluliselt halvenenud. Selle põhjuseks on rahvusvahelise õiguse jõhker eiramine Venemaa Föderatsiooni poolt ning eelkõige Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu sõjaline agressioon ning täiemahuline sissetung Ukrainasse. Alates

2014. aasta juulist on liit vastusena Venemaa Föderatsiooni tegevusele Ukraina suhtes järk-järgult kehtestanud Venemaa Föderatsiooniga peetavale kaubavahetusele piiravaid meetmeid.

- (12) Venemaa Föderatsioon on Maailma Kaubandusorganisatsiooni liige. Sellegipoolest on liidul Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu ja eelkõige 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT 1994) XXI artikli (julgeolekuerandid) alusel kohaldatavate erandite tõttu praegu lubatud jätta Venemaa Föderatsioonist imporditud kaupadele kohaldamata teistest riikidest imporditud samasugustele toodetele antud soodustused (enamsoodustusrežiim) ning liidul ei takistata nõudmast kõrgemaid imporditollimakse kui need, mis sisalduvad liidu kaubavahetuse tariifikohustuste loendis, kui liit peab selliseid meetmeid liidu oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks vajalikuks.
- (13) Liidu ja Valgevene Vabariigi vahelised suhted on viimastel aastatel samuti halvenenud, sest Valgevene režiim eirab rahvusvahelist õigust, põhivabadusi ja inimõigusi ning toetab Venemaa täiemahulist sissetungi Ukrainasse. Liit on alates 2020. aasta oktoobrist kehtestanud kaubavahetusele Valgevenega järk-järgult piiravaid meetmeid.
- (14) Valgevene Vabariik ei ole Maailma Kaubandusorganisatsiooni liige. Seetõttu ei ole liit Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu kohaselt kohustatud kohaldama Valgevene Vabariigist pärit kaupade suhtes enamsoodustusrežiimi ega muud nimetatud lepinguga ette nähtud kohtlemist. Lisaks võimaldavad praegused kaubanduslepingud võtta meetmeid, mis on põhjendatud kohaldatavate erandiklauslitega, eelkõige julgeolekuga seotud eranditega.
- (15) Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõike 4 kohaselt ei lähe käesolev määrus seatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega on vajalik ja asjakohane kehtestada eeskirjad, millega suurendatakse viivitamata kõnealuste kaupade tollitariife, eelkõige selleks, et saavutada põhieesmärk tagada, et Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud asjaomased põllumajandustooted ja väetised ei põhjustaks häireid nende toodete liidu turul; ning teiseks selleks, et rakendada ühist kaubanduspoliitikat ning vähendada nende kaupade ja väetiste importimist Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist liitu, võttes arvesse muret, et see võib negatiivselt mõjutada liidu siseturgu ja kahjustada liidu toiduga kindlustatust,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

1. Kombineeritud nomenklatuuri koodide alla klassifitseeritud kaupade suhtes, mis on loetletud I lisas ja mida imporditakse liitu ja mis pärinevad Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist või on sealt otse või kaudselt eksporditud, kohaldatakse lisaks ühise tollitariifistiku tollimaksudele täiendavat 50 % väärtuselist tollimaksu. Selliste Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud kaupade piiratud koguste suhtes ei kohaldata madalamaid imporditollimakse (tariifikvoodid), kui need on kohaldatavad, kuna neid nõutakse kas Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingust tulenevate liidu kohustuste raames või avatakse liidu poolt ilma sellise kohustuseta.

2. II lisas loetletud tariifiridadel klassifitseeritud kaupade suhtes, mida imporditakse liitu ja mis pärinevad Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist või on sealt otse või kaudselt eksporditud, kohaldatakse imporditollimaksu järgmiselt.
- (a) CN-koodi 3102 alla kuuluvate kaupade puhul:
- i) 6,5 % väärtuseline tollimaks + 40 eurot tonni kohta alates 1. juulist 2025 kuni 30. juunini 2026;
 - ii) 6,5 % väärtuseline tollimaks + 60 eurot tonni kohta alates 1. juulist 2026 kuni 30. juunini 2027;
 - iii) 6,5 % väärtuseline tollimaks + 80 eurot tonni kohta alates 1. juulist 2027 kuni 30. juunini 2028;
 - iv) 6,5 % väärtuseline tollimaks + 315 eurot tonni kohta alates 1. juulist 2028.
- (b) CN-koodide 3105 20, 3105 30, 3105 40, 3105 51, 3105 59 ja 3105 90 alla kuuluvate kaupade puhul:
- i) 6,5 % väärtuseline tollimaks + 45 eurot tonni kohta alates 1. juulist 2025 kuni 30. juunini 2026;
 - ii) 6,5 % väärtuseline tollimaks + 70 eurot tonni kohta alates 1. juulist 2026 kuni 30. juunini 2027;
 - iii) 6,5 % väärtuseline tollimaks + 95 eurot tonni kohta alates 1. juulist 2027 kuni 30. juunini 2028;
 - iv) 6,5 % väärtuseline tollimaks + 430 eurot tonni kohta alates 1. juulist 2028.
- (c) Olenemata punktides a ja b, kehtestab komisjon juhul, kui punktides a ja b loetletud kaupade impordi kumulatiivne maht saavutab allpool sätestatud künnised, 21 päeva jooksul vastavalt punkti a alapunktis iv või punkti b alapunktis iv määratletud tasemel tollimaksu nende kaupade ülejäänud impordile antud ajavahemikul:
- i) 2,7 miljonit tonni alates 1. juulist 2025 kuni 30. juunini 2026;
 - ii) 1,8 miljonit tonni alates 1. juulist 2026 kuni 30. juunini 2027;
 - iii) 0,9 miljonit tonni alates 1. juulist 2027 kuni 30. juunini 2028.
- (d) Komisjon võib võtta vastu rakendusakti, millega kehtestatakse lõikes 2 osutatud impordimahtude järelevalve kord. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas määruse (EL) nr 182/2011 artiklis 4 sätestatud nõuandemenetlusega.

Artikkel 2

1. Komisjon jälgib II lisas loetletud kaupade suhtes liidus kohaldatavaid hindu nelja aasta jooksul alates käesoleva määruse kohaldamisest.
2. Kui II lisas loetletud toodete hinnatase ületab lõikes 1 osutatud ajavahemikul oluliselt 2024. aasta taset, hindab komisjon olukorda ja võtab kõik asjakohased meetmed, et hinnatõusu leevendada. See võib vajaduse korral hõlmata ettepanekut peatada ajutiselt tollimaksud asjaomaste kaupade suhtes, mis on pärit mujalt kui Venemaa Föderatsioonist või Valgevene Vabariigist.

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*. I lisas loetletud kaupade suhtes kohaldatakse seda alates nelja nädala möödumisest selle jõustumisest.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

ETTEPANEKU NIMETUS

Nõukogu määruse ettepanek teatavate Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit või sealt otse või kaudselt eksporditud toodete impordi suhtes kohaldatavate tollimaksude muutmise kohta

EELARVEREAD:

Peatükk ja artikkel: peatükk 12, artikkel 120

Aastaks 2024 eelarvestatud summa: 24 620 400 000 eurot

FINANTSMÕJU

- Ettepanekul puudub finantsmõju
- Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, kuid sellel on finantsmõju traditsioonilistest omavahenditest saadavale tulule järgmistel põhjustel:

2023. aastal oli kavandatava määruse kohaldamisalasse kuuluvate ja tollimaksu suurendamisega hõlmatud CN-koodide alusel Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist lähtuva liidu impordi koguväärtus üle 1,69 miljardi euro. Sellest kogusummast moodustas põllumajandustoodete import 380 miljonit eurot ja väetiste import 1,31 miljardit eurot.

Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit asjaomaste väetiste impordi suhtes kohaldatakse praegu 6,5 % väärtuselist tollimaksu. Suurem osa 2023. aastal imporditud väetistest (516 miljonit eurot) kuulus CN-koodi 3102 10 10 alla. Märkimisväärselt imporditi ka CN-koodide 3105 30 00 (179 miljonit eurot), 3105 20 10 (151 miljonit eurot), 3105 40 00 (91 miljonit eurot) ja 3 105 59 00 (89 miljonit eurot) alla kuuluvaid kaupu. Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit väetiste impordist saadud liidu üldine tariifitulu oli 85,2 miljonit eurot enne liikmesriikide sissenõudmiskulude mahaarvamist.

Asjaomaste põllumajandustoodete impordi suhtes kohaldatakse erinevaid tollimakse. 2023. aastal oli Venemaa Föderatsioonist ja Valgevene Vabariigist pärit väetiste impordist saadud liidu üldine tariifitulu 27 miljonit eurot enne liikmesriikide sissenõudmiskulude mahaarvamist. Nende põllumajandustoodete puhul eeldatakse, et kavandatava määrusega ette nähtud tariifide tõus vähendab neid kaubavooge oluliselt või isegi peatab need. Kõrgemate tollimaksude kogumine põllumajandustoodetele kehtestatud kõrgemate tollimaksude järgselt peaks olema minimaalne (peaaegu nullilähedane), sest eeldatavasti lõppevad kaubavood tollitariifide tõusu tõttu.

Kõrgemate tollimaksude kogumine väetistele kehtestatud kõrgemate tollimaksude järgselt lõppeb eeldatavasti siis, kui kavandatavat määrust hakatakse kolmeaastase üleminekuperioodi lõpus täielikult kohaldama, sest eeldatavasti lõppevad kaubavood tollitariifide tõusu tõttu. Sellegipoolest eeldatakse, et kõnealused kaubavood ja nendega seotud tollimaksud jäävad üleminekuperioodil märkimisväärseks.

Eespool toodud asjaoludele tuginedes võib eeldada, et ELi eelarvetulud vähenevad kavandatavast määrusest lähtuvalt alates eelarveaastast 2029 kõige rohkem 84 miljonit eurot aastas: $[(85,2 \text{ miljonit eurot} + 27 \text{ miljonit eurot}) = 112,2 \text{ miljonit eurot, sh sissenõudmiskulud}] \times 0,75$.

2025., 2026., 2027. ja 2028. aastal on traditsioonilistest omavahenditest saadava tulu vähenemise mõju liidu eelarvele hinnanguliselt palju väiksem kui 2028. aasta kohta arvatud summa. Selle põhjuseks on asjaolu, et väetistele kehtestatud kõrgemad tollimaksud toovad 12-kuulise perioodi jooksul eeldatavasti täiendavat tariifitulu 77 miljonit eurot (pärast sissenõudmiskulude mahaarvamist), mis suurendab omavahendeid 58 miljoni euro võrra. Seega eeldatakse, et omavahendite netovähene mine ei ületa taotluse esimesel 12-kuulisel perioodil (1. juuli 2025–30. juuni 2026) 26 miljonit eurot, mis vastab 14 miljonile eurole 2025. aasta ülejäänud osa kohta. On isegi võimalik, et omavahendid suurenevad, kui Venemaa Föderatsioonist pärit impordi vähenemisega kasvab osaliselt import muudest kolmandatest riikidest, mis ei saa liidu vabakaubanduslepingute alusel tariifseid soodustusi.

Traditsioonilistest omavahenditest saamata jäänud tulu kompenseeritakse liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate osamaksetega.